

Radon

Radon märks inte, men kan leda till lungcancer. Du bör därför mäta radonhalten om du exempelvis planerar att köpa hus eller om du bor i ett hus som kan ha förhöjda radonvärden. Det finns flera bra åtgärder som sänker radonhalten.

VAD ÄR RADON?

Radon finns i mark, luft och vatten och kommer från radium-226, ett radioaktivt grundämne som finns i naturen. Radon är den ädelgas som bildas när atomkärnorna faller sönder, vilket de gör utan yttre påverkan. Gasen är både osynlig och luktfri. När gasen i sin tur sönderfaller bildas så kallade radondöttrar, som fastnar på det damm som vi andas ner i lungorna.

VAR FINNS RADON?

Den vanligaste källan till radon är marken under och runt om huset. Det finns små mängder radon i alla byggnadsmaterial som baseras på sten. Mest radon finns det i blå lättbetong, som användes vid husbyggen från slutet av 1920-talet till slutet av 1970-talet. När det gäller nyare bostäder är det mest radon i marken som du bör ta hänsyn till. Kommunalt hushållsvatten innehåller sällan radon, däremot kan det finnas radon i bergborrade brunnar. Halterna kan vara höga om vattnet kommer från uranrika bergarter. Kontakta Livsmedelsverket för gällande gränsvärden.

ÄR RADON FARLIGT?

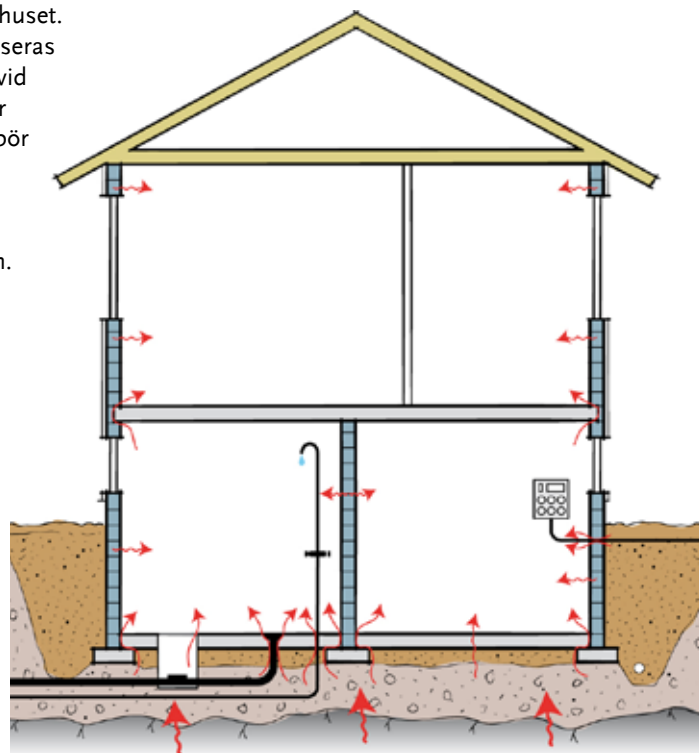
Radon kan vara farligt för din hälsa, särskilt om du är rökare. Du riskerar att drabbas av lungcancer om du under en längre tid vistas i ett hus med höga radonhalter. Röker du ökar risken ytterligare. Radon är, näst efter tobaksrökning, den vanligaste orsaken till lungcancer.

HUR UPPTÄCKS RADON?

Det enda sättet att upptäcka radon är att mäta. Radonhalten bör inte vara högre än 200Bq/m³ i bostäder och allmänna lokaler, enligt Socialstyrelsens rekommendationer. Mättiden pågår under minst två månader, eftersom radonhalten kan variera kraftigt under ett dygn eller från dygn till dygn. Det finns även rådgivande korttidsmätning om du ska sälja eller köpa ett hus. Skillnaden är att resultatet har högre osäkerhet och inte ligger till grund för statligt radonbidrag.

NÄR BÖR RADONHALTEN MÄTAS?

Mät radonhalten när du köper ett hus. Framför allt om huset ligger i ett område med höga halter av markradon eller är byggt med blå lättbetong. Mät även om du bygger om ditt hus eller vid förändringar av ventilation eller uppvärmning. De förändringar du gör kan påverka radonhalten i din bostad. Du bör mäta radonhalten minst vart tionde år. Rådgör gärna med kommunens Miljö- och hälsoskyddskontor.

Källor till radon

En radondosa används för att mäta radon.

Otättheter vid golvbrunnar är ett vanligt problemområde.

Radonhalten bör mätas när du köper ett hus.

VAD FINNS DET FÖR ÅTGÄRDER SOM MINSKAR RADONHALTEN?

Om det är byggnadsmaterialet som utstrålar radon behöver luftomsättningen ökas. Är halten inte så hög kan du installera ett frånluftssystem eller fler ventiler. Vid svårare fall krävs ett system med mekanisk till- och frånluft. Om radonet kommer från marken går det att täta läckorna eller på andra sätt förhindra radonet att komma in i bostaden. Finns det radon i vattnet går det att lufta vattnet med en radonavskiljare.

VEM KAN HJÄLPA DIG VID PROBLEM MED RADON?

Om huset har förhöjda radonvärden kan du kontakta din kommun för att få råd och vägledning med mätningar eller förmedling av mättjänster. Det är viktigt att först klargöra varifrån radonet kommer för att sedan kunna välja rätt åtgärder.

Du kan få statligt radonbidrag för att minska radonhalten i ditt hem. Radonbidraget söker du hos Länsstyrelsen.

PLANERAR DU ATT SÄLJA DITT HUS?

Då måste du kunna visa upp en energideklaration, som även innehåller uppgifter om radonmätning.

Observera att detta är en allmän beskrivning.

Vill du veta mer, kontakta ditt lokala Anticimex-kontor.

VILL DU VETA MER...

...om radon se Strålsäkerhetsmyndigheten:
www.stralsakerhetsmyndigheten.se

...om radon se Radoguiden: www.radoguiden.se

...om energideklaration se Regeringen: www.regeringen.se

...om energideklaration se Boverket: www.boverket.se